

## ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ СУЧАСНИХ ГРОШОВИХ ЗНАКІВ

© 2019 МАКУРІН А. А.

УДК 657.422.4: 346.62  
JEL Classification: E42; G19

Макурін А. А.

### Визначення правового статусу в Україні та за кордоном сучасних грошових знаків

Проаналізовано нормативно-правове регулювання операцій з використання криптовалюти. Встановлено, що відсутність контролю з боку держави обумовлено недосконалістю наявної системою регулювання. Легалізація та визнання криптовалюти дозволяє зробити ці операції контрольованими та врегульованими, а також дійсними між окремими учасниками такого процесу. В Україні ще досі не існує нормативного документа, який би регулював операції з криптовалютою. Таку валюту в нашій державі не визнають, тому неможливо й оподатковувати такі операції, де вона використовується. Наявний досвід і підходи у багатьох країнах дозволяють розробити власний підхід нашій країні до використання таких сучасних грошових знаків. Такі гроші мають всі шанси стати невід'ємною частиною світової економіки, оскільки деякі країни вже схильні до впровадження такої валюти в процес використання та обміну на товар чи інші грошові кошти. Наведено розмежування понять «електронні гроші» та «віртуальна валюта». Виокремлено основні підходи до здійснення оподаткування криптовалюти, що залежить від того, чим саме її визнати. Встановлено, що з точки зору бухгалтерського та податкового обліків процес видобутку криптовалюти є незаконним збагаченням. У правовому полі необхідно визнати сам процес майнінгу віртуальної валюти, а віртуальні монети визнати грошовими засобами. Тому необхідно сплачувати податки з такої діяльності. А для того щоб сплачувати податки, необхідно визначити об'єкт обліку та базу оподаткування. Проаналізовано нормативно-правові підходи до визначення криптовалюти у таких країнах, як Британія, Канада, Китай, Японія.

**Ключові слова:** користувачі біткойнів, операції з криптовалютою, криптобіржа, майнінг, дохід.

**DOI:** <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-3-202-207>

**Бібл.:** 13.

**Макурін Андрій Андрійович** – кандидат економічних наук, асистент кафедри обліку і аудиту, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (просп. Дмитрия Яворницького, 19, Дніпро, 49005, Україна)

**E-mail:** [makurin.a.a@nmu.one](mailto:makurin.a.a@nmu.one)

**ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-8093-736X>

**Researcher ID:** <http://www.researcherid.com/Y-3108-2018>

УДК 657.422.4: 346.62  
JEL Classification: E42; G19UDC 657.422.4: 346.62  
JEL Classification: E42; G19

### Макурін А. А. Определение правового статуса в Украине и за рубежом современных денежных знаков

Проанализировано нормативно-правовое регулирование операций по использованию криптовалюты. Установлено, что отсутствие контроля со стороны государства обусловлено несовершенством существующей системой регулирования. Легализация и признание криптовалюты позволяет сделать эти операции контролируемыми и урегулированными, а также действительными между отдельными участниками такого процесса. В Украине до сих пор не существует нормативного документа, который бы регулировал операции с криптовалютой. Такую валюту в нашем государстве не признают, поэтому невозможно и облагать налогом такие операции, где она используется. Существующие опыт и подходы во многих странах позволяют разработать собственный подход нашей стране к использованию таких современных денежных знаков. Такие деньги имеют все шансы стать неотъемлемой частью мировой экономики, поскольку некоторые страны уже склонны к внедрению такой валюты в процесс использования и обмена на товар или другие денежные средства. Приведены разграничения понятий «электронные деньги» и «виртуальная валюта». Выделены основные подходы к осуществлению налогообложения криптовалюты, которое зависит от того, чем именно ее признать. Установлено, что с точки зрения бухгалтерского и налогового учетов процесс добычи криптовалюты является незаконно обогащением. В правовом поле необходимо признать сам процесс майнинга виртуальной валюты, а виртуальные монеты

### Makurin A. A. Determination of the Legal Status of Modern Banknotes in Ukraine and Abroad

Legal regulation of operations with cryptocurrencies is analyzed. It is found that the lack of control by the state is due to the imperfection of the existing regulatory system. The legalization and recognition of cryptocurrencies allows operations with them to be controlled and regulated as well as considered valid by and among individual participants in this process. In Ukraine, there is still no regulatory document that would regulate operations with cryptocurrencies. These currencies are not recognized in our country; therefore, it is impossible to tax operations in which they are used. The existing practice and approaches applied in many countries allow to develop our own approach to using such modern banknotes. This money has every chance of becoming an integral part of the global economy since some countries have intentions to allow its use and trade. The distinction between the concepts "electronic money" and "virtual currency" is considered. The main approaches to implementing taxation of cryptocurrencies, which depends on how they will be treated, are highlighted. It is established that in terms of accounting and tax accounting the process of cryptocurrency mining is an illegal enrichment. Within the legal framework, it is necessary to recognize the very process of mining virtual currency legal and treat virtual coins as cash. This will necessitate paying taxes on this activity, which in turn will require determining the taxable item and the tax base. Further, the legal approaches to the definition of cryptocurrency in the UK, Canada, China, Japan are analyzed.

**Keywords:** bitcoin users, operations with cryptocurrencies, cryptocurrency exchange, mining, income.

признають денежними средствами. Поэтому необходимо платить налоги с такой деятельности. А для того чтобы платить налоги, необходимо определить объект учета и базу. Проанализированы нормативно-правовые подходы к определению криптовалюты в таких странах, как Великобритания, Канада, Китай, Япония.

**Ключевые слова:** пользователи биткойнов, операции с криптовалютой, криптобиржа, майнинг, доход.

**Библ.:** 13.

**Макурин Андрей Андреевич** – кандидат экономических наук, ассистент кафедры учета и аудита, Национальный технический университет «Днепропетровская политехника» (просп. Дмитра Яворницького, 19, Днепр, 49005, Украина)

**E-mail:** makurin.a.a@nmu.one

**ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-8093-736X>

**Researcher ID:** <http://www.researcherid.com/Y-3108-2018>

**Вступ.** На сучасному етапі розвитку грошової системи в світі та в нашій країні актуальним питанням залишається процес нормативно-правового регулювання обліку, здійснення контролю та оподаткування операцій з криптовалютою. Відсутність контролю з боку держави обумовлена недосконалістю системи правового регулювання статусу криптовалюти в Україні. Легалізація та визнання сучасних грошових коштів платіжними засобами дозволить зробити такий процес більш контрольованим та урегульованим. Прозорість операцій з криптовалютою на біржах підвищить довіру, а також дасть поштовх для удосконалення податкової системи з метою оподаткування таких операцій та такого виду діяльності [1].

Кількість користувачів біткоїнів з часом зростає та поширюється в нашій державі. Україна входить у топ-10 країн, проте на законодавчому рівні питання, пов'язане з криптоактивами, залишається невизначеним і нерегульованим. В нашій державі ще не існує жодного нормативного закону чи нормативно-правового акта, який би врегулював операції, в яких використовується криптовалюта.

Національний банк України надав листа у 2014 році щодо віднесення операцій з «віртуальною валютою / криптовалютою Bitcoin» до операцій з торгівлі іноземною валютою, а також наявності підстав для зарахування на поточний рахунок. У цьому листі зазначено, що «випуск віртуальної валюти Bitcoin не має будь-якого забезпечення та юридично зобов'язаних за нею осіб, не контролюється державними органами влади жодною із країн. Отже, Bitcoin є грошовим сурогатом, який не має забезпечення реальної вартості. діяльність з купівлі-продажу Bitcoin за долари США або іншу іноземну валюту має ознаки функціонування так званих «фінансових пірамід» і може свідчити про потенційну залученість у здійсненні сумнівних операцій відповідно до законодавства про протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму» [2].

Також Європейське банківське управління закликала банки Європейського Співтовариства утриматися від операцій з криптовалютою, доки не буде сформовано структурну систему правил. Але цей лист вже у 2018 році втратив свою актуальність, це може свідчити лише про те, що відбуваються певні зрушення у керівництві НБУ відносно

**Bibl.:** 13.

**Makurin Andrii A.** – Candidate of Sciences (Economics), Assistant of the Department of Accounting and Audit, National Technical University «Dnipro Polytechnic» (19 Dmytra Yavornytskoho Ave., Dnipro, 49005, Ukraine)

**E-mail:** makurin.a.a@nmu.one

**ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-8093-736X>

**Researcher ID:** <http://www.researcherid.com/Y-3108-2018>

розуміння природи криптовалюти. Також досі залишилися невирішені питання з класифікації, управління та оподаткування криптовалюти [2].

Австралійська Рада зі стандартів бухгалтерського обліку (AASB) подала на розгляд документи, щодо «цифрових валют». Рада зі стандартів бухгалтерського обліку Японії (ASBJ) видала проект нового стандарту обліку криптовалюти. Наразі законодавства розвинених країн розглядають доцільність проектів у цифровій галузі з використанням сучасних грошових знаків. Але методологія з визнання операцій з криптовалютою вимагає подальшого всебічного дослідження.

**Аналіз сучасних зарубіжних і вітчизняних досліджень і публікацій.** Правове регулювання обороту криптовалюти досліджувала Шайдулліна В. К., яка запропонувала виділяти такі підходи в країні до визначення юридичного статусу такого специфічного об'єкта обліку, як криптовалюта, а саме: 1) законодавство країни залишається нейтральним до такого об'єкта та не регулює його; 2) приймає нововведення та вносить коригування до чинної законодавчої бази з метою регулювання обороту криптовалюти, що дозволяє стимулювати її до розвитку; 3) застосувати сферу регулювання традиційно до правових норм і засад; 4) встановити заборону на використання криптовалюти в цивільно-правовій та фінансовій сферах. Автор також зазначає основні проблеми та передумови для визнання криптовалютних бірж банкрутами [3].

Сидоренко Е. А. проводила дослідження з метою оцінки кримінологічних ризиків оборотів віртуальної валюти. Приділяла увагу пошуку відповідності міжнародного статусу криптовалюти та статусу товару, фінансового інструмента та грошового сурогату, криптовалютного активу. Автор також пропонує свої підходи до удосконалення законодавства у сфері використання криптовалюти [4]. Ярова К. О. досліджувала питання надання правового статусу криптовалюти в Україні. Наводила основні відмінності між віртуальною валютою та електронними грошима. Аналізувала основні умови для визначення правового статусу криптовалюти за кордоном та в Україні [5].

Доронін І. М. досліджував проблеми правового регулювання обігу криптовалюти враховуючи соціально-економічні фактори та зміни у сучасному глобалізованому

світі. Автор наголошує, що сам процес регулювання обігу віртуальної валюти в Україні має розглядатися через призму функцій держави, яка несе в собі певний прояв у відповідному впливі та правовій регламентації. Також запропонував основні варіанти до здійснення державного регулювання та реалізації основної державної функції, якою є економічна. Зазначає, що регуляторна функція має проявлятися під час проведення таких операцій, оскільки в юридичному сенсі криптовалюта, на думку автора, виступає різновидом іноземної валюти. В інших випадках регуляторна функція у питанні регламентації обігу криптовалюти не виглядає достатньо необхідною [6].

Тому основним питанням залишається визначення правового статусу криптоактивів і сучасних (віртуальних) грошових коштів як для України так і для зарубіжних країн світу.

**Висвітлення раніше не вирішених проблем.** Незважаючи на чималу кількість публікацій в нашій державі стосовно криптовалюти, серед науковців досить тривають дискусії та диспути стосовно цього феномена й економічної доцільності використання. Зазначені публікації є або чисто інформативними, або ж гостро критичними чи апологетичними щодо феномена криптовалют. Слід зазначити, що саме поняття «криптовалюта» не набуло сталого визначення, тому неможливо говорити і про однозначне сприйняття цього феномена та про його статус у нормативно-правовому світі.

Криптовалютні активи мають всі шанси стати невід'ємною частиною світової економіки, оскільки деякі країни вже схильні до впровадження такої валюти в процес використання та обміну на товар чи інші грошові кошти.

**Метаю** статті є дослідження стану криптовалюти та визначення правового статусу в Україні та за кордоном сучасних грошових знаків з метою використання у господарських операцій; окреслення особливостей правового регулювання та підходів до криптовалюти.

**Виклад основного матеріалу.** Зміни сучасного світу свідчать про те, що людство активно використовують усі здобутки IT-сфери. В майбутньому паперові гроші будуть замінені на користь електронних або віртуальних. Глобалізаційні процеси поширення сучасних грошових коштів приведуть до прийняття єдиної світової валюти, якою може стати саме криптовалюта, оскільки такий феномен відповідає деяким критеріям грошових коштів [7].

Поняття віртуальної валюти (криптовалюти) та електронних грошей значно відрізняються один від одного, хоча їм належать певні схожі риси. Під електронними грошима слід розуміти одиницю вартості, яка зберігається на електронному пристрої, приймається як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується в готівковій або безготівковій формі. Електронні гроші, на відміну від криптовалют, мають правовий статус, законодавчо визначеного емітента, фіксовану пропозицію та за ними здійснюються регулювання і нагляд.

Європейський центральний банк надає таке визначення криптовалюти, оскільки без трактування поняття неможливо зрозуміти його похідну та здійснити відповідне правове регулювання та визначення. Отже, «криптовалюта – децентралізований цифровий вимір вартості, що може

бути виражений в цифровому вигляді та функціонує як засіб обміну, збереження вартості або одиниця обліку, що заснований на математичних обчисленнях, є їх результатом і має криптографічний захист обліку» [8]

Законно визначеного емітента цифрова валюта не має, а з'являється шляхом добування, тобто «майнінгу». Сам цей процес нагадує вирішення складних математичних задач, за які дається винагорода у вигляді віртуальних монет. Існує велика кількість обладнання для майнінгу, що пропонує китайський ринок, продавці з соціальних мереж. На зміну «фермам», які для видобутку використовували відеокарти, прийшли так звані «асіки». Вони відрізняються один від одного вартістю, яка залежить від здатності «асіки» на швидкість вирішувати ці завдання, та споживанням електроенергії. Таку швидкість прийнято називати: терахеш, петахеш, екзахеш, оскільки вирішення математичних завдань постійно ускладняється.

На сьогодні існує безліч криптовалют та гарантів для їх отримання чи обміну, оскільки фізичні особи здійснюють майнінг. Наприклад, в нашій державі Служба безпеки України 21 серпня 2019 року розслідує діло про майнінг криптовалют на Південно-Українській АЕС. За результатами цього розслідування стежили журналісти, науковці, «майнери» й інші зацікавлені особи. Співробітники поліції конфіскували обладнання, а саме відеокарти Radeon RX 470, блоки живлення, накопичувачі, вентилятори для охолодження та ін. [9].

З точки зору бухгалтерського та податкового обліку – це незаконне збагачення. Якщо в правовому полі визначити сам процес майнінгу віртуальної валюти, а віртуальні монети визнати грошовими засобами, то необхідно сплачувати податки з такої діяльності. А для того щоб сплачувати податки, необхідно визначити об'єкт обліку та базу оподаткування. Дотепер правовий статус криптовалюти, використання якої несе в собі певні ризики, не визначено у багатьох державах.

Крім цього, досить складно провести розмежування між криптовалютою та різними видами віртуальних цінностей чи фіатних грошей, віртуальних товарів, які перебувають у мережі Інтернет і використовуються в обігу та в обміні. Все це захищено відповідними інструментами за допомогою засобів криптографії.

Європейський центральний банк ще у 2012 році підготував і надав звіт про схеми цифрової валюти, де було розглянуто систему біткойнів та проведено аналіз легалізації такої системи у правовому полі європейського законодавства [10].

Висвітленні питання торкнулися можливостей включення цифрової валюти в обсяг поняття «електронні гроші», встановленого в Директиві про електронні гроші 2009/110 / ЕС [11], її подальшого регулювання в рамках цього документа. У доповіді було зазначено, що термін «біткойни» має ознаки 1-го та 3-го критеріїв віднесення того чи іншого об'єкта до електронних грошей, однак 2-й критерій, який є найбільш значущим (критерій забезпеченості випуску грошей), для нього не характерний. На думку інших експертів, біткойни підпадають під регулювання Директиви про платіжні послуги 2007/64 / ЕС [10], але в доповіді вказується, що положення цього документа не поширюються на діяльність і операції, пов'язані з біткойнами.



Згідно зі спільною заявою фінансових регуляторів поки криптовалюта не має певного правового статусу в Україні. Складна правова природа криптовалюти не дозволяє визнати її ні грошовими коштами, ні валютою і платіжним засобом іншої країни, ні валютною цінністю, ні електронними грошима, ні цінними паперами, ні грошовим сурогатом. На засіданні Ради з фінансової стабільності, яка відбулась 20 липня 2018 року, обговорювалася і була підтримана концепція врегулювання операцій з криптовалютою [11].

На сьогодні угода між двома юридичними особами на відвантаження товару, де одна сторона зобов'язується поставити товар, а інша сторона – оплатити цей товар криптовалютою, неможлива, оскільки не буде мати юридичної сили доти, поки це питання не буде врегульовано на законодавчому рівні, а біткойн не визнають платіжним засобом.

Тому необхідно у вітчизняному законодавстві здійснити такі уточнення. Перше уточнення полягає у розмежуванні поняття та визнанні криптовалюти платіжним засобом або товаром. Друге уточнення полягає в тому, що необхідно розробити ефективну модель оподаткування криптовалюти. Третє уточнення полягає у визначенні порядку видобування (майнінгу) криптовалюти через надання з боку держави ліцензії на таку діяльність. Четверте уточнення повинно стосуватися питання з урегулювання діяльності та функціонування криптобірж.

Наприклад, така країна, як Японія, яка має стабільну економіку та використовує новітні технології, визнала біткойн платіжним засобом. Європейський суд постановив, що операції з обміну традиційних валют на біткойни повинні бути вільні від оподаткування таким податком, як ПДВ, оскільки норми ЄС забороняють оподатковувати такі операції, пов'язані з обміном, валют, банкнот і монет. Базою оподаткування, згідно зі ст. 164 ПКУ виступає загальний оподатковуваний дохід, який представлено у вигляді позитивної різниці між придбанням і реалізацією криптовалюти на гроші, товари чи послуги. Така операція повинна обкладатися основною ставкою у 18 %. Крім цього, ще й Військовим збором у 1,5 відсотка. Незважаючи на це, такого роду дохід виступає пасивним, для якого застосовується ставка у 5 %. Застосувати такі ставки до обкладання операцій, пов'язаних з криптовалютою, неможливо в нашій країні, оскільки у переліку пасивних доходів, наведеному у Податковому кодексу України, дохід, отриманий від операцій з криптовалютою, відсутній. Власне, такий підхід можливо використати для суб'єктів господарювання відносно податку на прибуток у 18 % або єдиного податку 5 %. Аналізуючи такі операції з криптовалютою, можна визначити, що вони не виступають поставкою товарів чи послуг, тому такі операції неможливо обкладати ПДВ [12].

У Японії функціонує Комісія з питань цифрових активів, яка здійснює контроль при відкритті банківських рахунків чи торгових бірж. Усі бажаючі повинні подати до цієї Комісії заяву. Цю заяву ретельно перевіряють з метою контролю доходу, та розробляються усі заходи для протидії відмиванню доходів, отриманих незаконним шляхом, та підвищення заходів щодо безпеки. Фактично така комісія проводить політику «знай свого клієнта». Крім цього, на

законодавчому рівні було прийнято ряд законопроектів згідно з якими:

- оператори криптовалютних бірж повинні бути зареєстрованими в агентстві фінансових послуг;
- сама фінансова біржа з метою регулювання активності усіх клієнтів може застосувати адміністративні заходи;
- криптовалюта визнається цінністю.

Сучасне правове законодавство багатьох країн не досконале та потребує подальших нормотворчих уточнень та удосконалень. Криптовалюта або операції з нею виступають похідними від легалізації доходів, які отримані незаконним шляхом; ухиленням від оподаткування; крадіжок; вимагання, шахрайства.

У Федеративній Республіці Німеччини чинне законодавство визнає криптовалюту «одиницею розрахунку», це дозволяє віднести її до фінансових інструментів, які виступають «власними грошима», які можливо области податком на збільшення капіталу у розмірі 25 % в тому випадку, якщо отриманий прибуток протягом одного року після отримання біткойна. Стейкхолдери цієї країни, які приймають біткойни як платіжні засоби за товари, що підлягають операції оподаткування з продажу товару та з продажу біткойнів, які приймаються у разі здійснення операцій придбання [13].

Федеральне управління фінансового нагляду надіслало усім охочим і бажаючим структурним фінансовим організаціям заяву, в тексті якої наведено умови, які дозволяють біткойни не визнавати електронними грошовими коштами. Не визнають їх електронними коштами, оскільки тяжко встановити емітента грошових коштів і неможливо прив'язати біткойн до традиційної валюти. Прийнято визначати біткойн як товар, отже, необхідно з боку оподаткування здійснювати операції з ним як з товаром. Хоча наприклад зараз у США такий різновид криптовалюти, як tether, визначають як аналог цифровому долару. Федеральне управління заявило, що створений біткойн та його використання у ролі платіжного засобу в подальшому не вимагає жодних ліцензій. Окрім цього, регулювання біткойнів у банківській та фінансовій діяльності та усіх пов'язаних з ним операцій необхідно здійснювати у двох випадках. У першому випадку сам біткойн виступає об'єктом торгівлі. У другому випадку структура транзакції підтверджує таку форму проведення операцій, риси якої схожі з традиційними фінансовими транзакціями.

Крім цього, будь-яка криптовалюта обкладається 25-відсотковим податком на приріст капіталу тільки в тому випадку, якщо прибуток був отриманий протягом одного року після придбання чи видобування біткойна. Таким чином, якщо продаж біткойна пройде більш ніж через рік після покупки, він не буде обкладатися податком на приріст капіталу і угода розглядатиметься як «приватна продаж»

У Великобританії влада зайняла унікальну позицію щодо операцій з біткойнами та вважають такі операції нерегульованими активами. Криптовалюту вважають іноземною валютою та застосовують необхідне оподаткування до неї. Біткойни відносяться до категорії «власних коштів». Доходи отримані від операцій з криптовалютою оподатковуються податком на приріст капіталу [2].

Канада займає провідну позицію у світі після США за кількістю встановлених біткоїн-банкоматів. З метою кращого розуміння технології блокчейн у країні ведуться розробки цифрової версії канадського долара. Без спеціальної ліцензії (дозволу) від країни, неможливо відкрити рахунок у банківській установі. У таких випадках ця діяльність майже не регулюється.

Оплата товарів чи послуг за допомогою криптовалюти підлягає оподаткуванню як бартерна угода. У разі продажу цифрової валюти стягується прибутковий податок, податок на прибуток або ж податок на приріст капіталу. Криптовалюта, отримана в результаті майнінг-процесу, який здійснювався в комерційних цілях, обкладається прибутковим податком.

Ще у 2015 році Постійним комітетом сенату з банківської справи було опубліковано проект, згідно з яким найкраща стратегія впровадження криптовалюти в повсякдення життя та її використання обмежуються певними технологіями. Тобто необхідно слідкувати за технологіями на ринку криптовалюти та приймати відповідні законотворчі акти, які підтримують цей процес. Своєю чергою, регуляторна політика в цьому питанні повинна зводитися лише до «легкого дотику». Таким чином, необхідно здійснювати мінімальний контроль.

Китайський ринок характеризується одним зі швидко розвинених ринків світу. Саме в цій країні знаходяться більшість майнінг-пулів для отримання (майнінгу) криптовалюти. З кожним роком у цій країні бізнес, пов'язаний з криптовалютою, зростає та розвивається. Водночас підходи до регулювання криптовалютних відносин все ще не працюють. Криптовалюту приймають за товари, а криптобіржі повинні бути зареєстрованими. Оподаткування здійснюється з урахуванням стандартних для товарів правил. Тобто операції з криптовалютою оподатковуються податком на прибуток, податком на збільшення капіталу. Водночас продаж криптовалюти оподатковується податком на додану вартість [13].

Через нестабільність та швидке зміння курсу біткойна та інших криптовалют найбільш доречним буде оподаткування прибутку, який було отримано після конвертації біткойна та його виводу в традиційні гроші. Однак складним залишається визначення кожного учасника угоди на кожному етапі.

На наш погляд, доречним буде подання декларації від дати придбання чи дати продажу (обміну) криптовалюти. Це дозволить визначити курс придбання та реалізації.

**Висновки.** Сучасна глобалізація світу вимагає подальших нормотворчих перетворень у законодавстві багатьох країн. Глобалізація спричиняє прояв проблем правової регламентації обігу криптовалюти. Вирішити ці проблеми традиційними інструментами влади та способами неможливо, оскільки необхідно врахувати соціально-економічні фактори сучасного світу та конфлікти юрисдикцій окремих країн. Також необхідно застосувати норми національного права країн і визначити їх відносини між іншими країнами.

Криптовалюта стрімко зростає та набирає обертів у використанні різними учасниками. Перша складова популярності криптовалюти полягає в її анонімності. Друга складова базується в децентралізованому процесі. Більшість урядів країн світу вже виробляють власне ставлення

до визнання віртуальної валюти. Деякі країни визнають її як товар або послугу, інші прирівнюють до платіжного засобу, але в більшості країн вона не визнається законом, а подекуди діяльність із цим видом активу взагалі може бути заборонена.

Україна має також дійти висновку щодо правового визначення криптовалюти. Повноцінне регулювання державою операцій з криптовалютами неможливе, оскільки відсутня можливість відстежити операції конкретного власника криптовалюти.

Окрім цього, повинні бути розроблені ефективні міждержавні механізми взаємодії у сфері обігу криптовалют насамперед в інтересах протидії злочинності та юридичної відповідальності за вчинення правопорушень економічного характеру.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Яцик Т. В. Поняття крипто-активів у системі фінансово-го обліку. *Молодий вчений*. 2019. Т. 66. № 2. С. 295–298.
2. Національний Банк України. Лист від 08.12.2014 № 29 – 208 / 72889 який втратив актуальність на підставі Листа Національного банку № 40 – 0006 / 16290 від 22.03.2018. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v2889500-14>
3. Шайдуллина В. К. Криптовалюта как новое экономико-правовое явление. *Вестник университета*. 2018. № 2. 282–287.
4. Сидоренко Э. Л. Криптовалюта как новый юридический феномен. *Общество и право*. 2016. № 3 (57). С. 280–286.
5. Ярова К. О. Криптовалюта: визначення правового статусу в Україні. *Молодий вчений*. 2017. № 10. С. 50–56.
6. Доронін І. М. Криптовалюти: соціально-економічні фактори, право та функції держави. *Інформація і право*. 2017. № 3. С. 85–93.
7. Смит Б. Биткоин как глобальная замена доллару: кризис в США породит единую мировую валюту // Экономика сегодня. URL: <https://rueconomics.ru/264298-bitcoin-kak-globalnaya-zamena-dollaru-krizis-v-ssha-porodit-edinuyu-mirovuyu-valyutu>
8. Virtual Currency Schemes // European Central Bank. 2012. Oct. URL: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf>
9. СБУ расследует дело майнинга криптовалюты на Южно-Украинской АЭС. URL: <https://tech.liga.net/technology/novosti/sbu-rassleduet-delo-mayninga-kriptovalyuty-na-yujno-ukrainskoy-aes>
10. Directive 2009/110/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009. *Official Journal of the European Union*. 2009. Sept. 16. P. 267/7–267/17. URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:267:0007:0017:EN:PDF>
11. Directive 2007/64/EC of the European Parliament and of the Council of 13 November 2007. *Official Journal of the European Union*. 2007. Dec. 5. P. 319/1–319/36. URL: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:319:0001:0036:en:PDF>
12. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20110420>
13. Серета А. В. Правовое регулирование криптовалюты: анализ зарубежного опыта. *Современный юрист*. 2017. № 1. С. 18–24.

## REFERENCES

- "Directive 2007/64/EC of the European Parliament and of the Council of 13 November 2007". Official Journal of the European Union. 2007. <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:319:0001:0036:en:PDF>
- "Directive 2009/110/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009". Official Journal of the European Union. 2009. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:267:0007:0017:EN:PDF>
- Doronin, I. M. "Kriptovaliuty: sotsialno-ekonomichni faktory, pravo ta funktsii derzhavy" [Cryptocurrencies: socio-economic factors, law and functions of the state]. *Informatsiia i pravo*, no. 3 (2017): 85-93.
- [Legal Act of Ukraine] (2010). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20110420>
- [Legal Act of Ukraine] (2014). <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v2889500-14>
- "SBU rassleduyet delo mayninga kriptovalyuty na Yuzhno-Ukrainskoy AES" [SBU is investigating the case of cryptocurrency mining at the South Ukrainian NPP]. <https://tech.liga.net/technology/novosti/sbu-rassleduet-delo-mayninga-kriptovalyuty-na-yujno-ukrainskoy-aes>
- Sereda, A. V. "Pravovoye regulirovaniye kriptovalyuty: analiz zarubezhnogo opyta" [Legal regulation of cryptocurrencies: analysis of foreign experience]. *Sovremennyy yurist*, no. 1 (2017): 18-24.
- Shaydullina, V. K. "Kriptovalyuta kak novoye ekonomiko-pravovoye yavleniye" [Cryptocurrency as a new economic and legal phenomenon]. *Vestnik universiteta*, no. 2 (2018): 282-287.
- Sidorenko, E. L. "Kriptovalyuta kak novyy yuridicheskiy fenomen" [Cryptocurrency as a new legal phenomenon]. *Obshchestvo i pravo*, no. 3 (57) (2016): 280-286.
- Smit, B. "Bitkoin kak globalnaya zamena dollaru: krizis v SShA porodit edinuyu mirovuyu valyutu" [Bitcoin as a global replacement for the dollar: the crisis in the United States will create a single world currency]. *Ekonomika segodnya*. <https://rueconomics.ru/264298-bitkoin-kak-globalnaya-zamena-dollaru-krizis-v-ssha-porodit-edinuyu-mirovuyu-valyutu>
- "Virtual Currency Schemes". European Central Bank. 2012. Oct. <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf>
- Yarova, K. O. "Kriptovaliuta: vyznachennia pravovoho statusu v Ukraini" [Cryptocurrency: Determining Legal Status in Ukraine]. *Molodyi vchenyi*, no. 10 (2017): 50-56.
- Yatsyk, T. V. "Poniattia krypto-aktiviv u systemi finansovoho obliku" [The concept of crypto-assets in the financial accounting system]. *Molodyi vchenyi*, vol. 66, no. 2 (2019): 295-298.

Стаття надійшла до редакції 01.08.2019